

Põltsamaa

Mandri-Eesti värvikas keskpunkt

PÕLTSAMAA linn kujunes muinasmaakonna Mõhu kesksesse Põltsamaa jõe kallastele ordulinnuse juurde 13. sajandil. Põltsamaalaste eneseteadvust on alati turgutanud asjaolu, et 16. sajandil asus siin mõnda aega Liivimaa kuninga residents – sellele viitab ka krooni kujutis Põltsamaa linna vapil.

PÕLTSAMAA piirkonnal, värvika ajalooga paigal on varuks mitmeid põnevaid fakte. 18. sajandil pidi kogu Põltsamaa kihelkonnast koos Pilstivere ja Kolga-Jaani maadega saama näidispiirkond, kus Venemaa valitsejad võinuks õppida oma maa europiseerimist. Sama sajandi teisel poolel oligi Põltsamaa kihelkond Riia ja Tallinna järel siinmail suurim tööstus- ja kultuurikeskus. Põltsamaa õitseajal oli Uue-Põltsamaa mõisa omanik ärgas Jakob Heinrich von Lilienfeld, muuhulgas filosoof ja kirjanik ning üks Euroopa Liidu idee algatajaid. Samal ajal andis arst Peter Ernst Wilde enda asutaud trüki-kojas Kuningamäel välja esimese eestikeelse perioodilise väljaande „Lühhike õppetus“.

PÕLTSAMAA kihelkonnakoolist kujunes 19. sajandil rahvusliku liikumise taimelava, siin õmmeldi ka valmis Eesti Üliõpilaste Seltsile esimene sinimustvalge lipp. Ühistegevus on Põltsamaal alati au sees olnud ka majanduslikus plaanis. Täna tuntakse Põltsamaad juustutootja E-Piim ja Põltsamaa Felixi poolest, mõlemad said alguse ühistegevusest. Põltsamaad tuntakse ka marja- ja puuviljaveinide järgi, vähem teatakse, et sinne kombineati oli maailma esimene kosmose-toidu valmistaja.

PÕLTSAMAA, mis ametlikult nimetati linnaks 1926. aastal, on sildade ja parkide linn. Pisikesest Põltsamaa linnast võib leida lausa 18 silda. Sajandi ehituseks kutsutakse siin aga kesklinna rajatud kalapääsu – 2013. aastal ehitati Suure

silla alla uus pais ning Roosisaart ümbritsev kanal muutus karestikuks, mida mööda nüüd kalad ülesvoolu pääsevad.

PÕLTSAMAA vallas, kohe linna piiril paikneb roosiaed, mis kuulub oma kollektsiooni suuruse poolest Euroopa kümne suurema roosariumi hulka. Roosiaias kasvab üle 5000 roosipõõsa ligi 1000 erinevast sordist ja liigist. Igal aastal lisandub uusi sorte Lääne-Euroopa kuulsaimatel roosiaretajatelt.

PÕLTSAMAAL, täpsemalt Väike-Kamaris (Kaarlimõisas) asub Eesti rahvusliku ärkamise avaktsiooni, Aleksandrikooli liikumise, mälestusmärgina vana Aleksandrikooli hoone. Kalmes külas on aga vana hiiekoha juurde paigaldatud Mandri-Eesti keskpunkti tähistav kivi. Samas paikneb ka sümbolne värv Lõuna-Eestisse – projekti „Elu kahe maailma piiril“ raames paigaldatud National Geographicu kollane raam, mis aitab esile tõsta paikkonna väärtusi. Muuseas, sümbolne seos Põltsamaa ja National Geographicu vahel peitub just ajaloos. Aleksandrikooli avamise aastal – 1888 – asutasid Washingtonis 33 maadeavastajat, teadlast ja ühiskonnategelast ühingu National Geographic Society ja alustasid ajakirja National Geographic väljaandmist, et edendada geograafiaalast teadmist.

PÕLTSAMAA piirkonnas korraldatakse suviti meeleolukaid sündmusi. Linna sünnipäeva tähistatakse Lõssipäevaga, mis algab eheda eestimaise käsitöö laadaga, esinevad rahvakultuuri kollektiivid, toimub lossijooks ja köievedu üle jõe. Kamari veehoidla juures leiab aset Veetrall. Üha rohkem külastajaid käib siinkandis just kohvikute päeval. Piirkonna ajaloo saab tutvuda Põltsamaa linnuses asuvas muuseumis, samas on avatud ka turismiinfopunkt, mis pakub igakülgselt infot kõigile huvilistele.

Põltsamaa ootab külla!
www.visitpõltsamaa.com